

tíðindablaðið

sosíalúrinPostsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevari: p/f sosíalúrin

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagný Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosíalúrin. Prent: p/f pressan 1981

oddagrein

HVÖRJAR avleiðingar fær slitid í býráðssamgonguni á býráðsarbeiðið sey tvey árin, sum eftir eru av býráðssetuni? Henda spurning hava uttan íva mong sett sær sjálvum og øðrum við. Men tey hava neyvan fingið nakað svar. Og tað ber helst ikki til at geva nakað svar. Ti enn er einki itókilig komið fram um eina nýggja samgongu ella eina nýggja arbeidsskrá.

GRUNDEINGVINGARNAR hjá teimum fyra býráðslimum, sum hava sagt samgonguna við Fólkaflakkin upp, eru samstarvstrupulleikar. Í blaðsamrøðum seinastu tíðina er komið fram, at nevndarformenn kenna tað, sum um nevndir teirra hava mist nakað av tí sjálvstýri, sum tær hava havt. Hjá okkum uttan fyri ber ikki til at siga, at tað er so, ella siga, hvat ið er galið. Men tá fyra býráðslimir taka seg úr eini samgongu við somu grundgevingum, man nakað vera um grundirnar.

MEN TEIR fyra býráðslimirnir hava eisini sagt, at tað minkandi virksemi hjá kommununi er ein av grundunum. Í blaðsamrøðu hevur ein sagt, at tá býráðssamgongan hevur virkað í tí anda ikki at økja um virksemið. Men teir fyra vilja økja um virksemið og

Avleiðingar av slitinum

tað hava umboð fyri minnilutan í býráðnum eisini sagt.

HENDA býráðssamgongan hevur higar til ikki sett nokur stórra projekt í gongd. Svimjihöllin er um at vera liðug og onnur stórarbeiði í Havn eru eisini um at vera liðug. Hetta ger, at útboði og arbeiði er minni og tað kann aftur føra til arbeidssloysi. Hesum vilja fleiri býráðslimir mótarbeida við at seta ymisk arbeiði í gongd.

TAD sum eftir er at ringvegnum er nevnt. Eisini er ætlað útbyggingin av havnini nevnd. Somuleiðis bygging av íbúðum eftir lógini um íbúðargrunnin. Eina slíka bygging hevur verið roynt at fara undir í fleiri ár, men tað hevur verið strævið at fingið pening til íbúðarbygging á figgarættanina, hóast eitt av grundleggjandi fortreyttum fyri trivnaði í einum býi eru góðar íbúðar- og uppvakstrarumstøður.

KUNNU býráðslimir finna saman um at fremja hesi mál — og sjálvandi mong onnur — og fara undir tey við skygsemi uttan at koma kommununi út í figgarligt ófri, eins og skapa eitt betri samarbeiði í býráðsarbeiðnum, er kanska nógv vunnið við samgonguslitinum.

Er nakað formyndari, so er tað registreringin

Eg havi ikki sett meg inn í alt hetta við kelduskatti, data, bankum og so hetta, at Elektron skal hava folkeregistari, men eg havi so roynt gjøgnum bleðini at fylgt við. Í síðstu viku fekk man so gjøgnum útvarpið at hoyra, hvat tingmenn okkara hildu um alt hetta her. Eitt sindur klokari bleiv mann, to at nógv synist ógreitt.

Ja, man bleiv bestemt ikki klokari av at lesa hasa tor-skildu viðmerkingina, ið landsstýrismaðurin hevði gjørt til skattatruppaskotið, men tað er nokk meiningin hjá landsstýrinum — vit skulu skilja sum minst.

Tað var serliga eitt, sum fall mær í huga undir orðaskiftinum, tað var orðið formyndari ella formyndari. Tingmaðurin Óli Breckmann

hevur í tíð og úrtíð kallað vælferðarsamfund við liva í fyrri formyndari, eitt formyndarasamfund, tí vit ikki nýtast og vera ótrygg, men eru tryggjað frá vøgu í grøv. At hatta er nakað tvælt, ivast eingin í, tí samfundid er enn ikki betur enn gott, hóast vit eru takksom fyri tann útvikling, sum er skeddur, men Óli Breckmann og hansara kompanjongar vilja helst føra okkum aftur til niðumyrka miðaldarsamfundid við einum óupplýstum fólki, sum teir kunnu hunda við, tí vit jú siggia í blaði hansara hvussu hann finst at tí, at skulin verður betradur uppaftur meira.

Men nú sita hesir goðu menn, ið umboða tann borgarliga veljaran við stýrisvøl, og hvat gera so teir, jú, teir

gera lógir og ætla at seta ting í verk, ja smoyggja niður yvir borgaran, uttan at hann er eftirspurdur. Tey flestu av okkum vilja helst hava kelduskatt, men ikki er tað hugsandi, at fólk vilja verða registrerað í bankum og á datakontórum. Snøgt sagt er tað ein grovur frekleiki at geva føroyinginum eitt nummarspaldur á seg.

Óli Breckmann er nakað formyndari, so er tað hetta sum tit nú innføra, ja einaferð afturat hevur skrivringin hjá tær vist seg at vera ein moldblakan á eyguni á lesaranum, á okkum føroyingum. Nú hava vit av røttum fingið ein formyndara. Við tókki fyri upptøkuna.

Motstandari

Hví er skattalógin órættvís?

Í nógv ár hevur verið tosað og skrivað um eina rættvís skattalog. Tey arini Javnaðarflokkurin hevði leiðsluna í landsstýrinum, fekk hann nógvar avkyringar frá sínum egnum og øðrum um ta orættvísu skattalog, sum altíð hevur verið og er enn. Tað at Javnaðarflokkurin ikki gjørdi eina rættvís skattalog, meðan hann sat í landsstýrinum, kom ikki av øvliga.

Nei, orsøkin man fyrst og fremst vera, at heilaga kúgvin, privata initiativid, hevur ein stóran meirihluta á tingi sum verju. Tað eru teir privata pengamenningar, sum skulu gera tær neyðugu lógurnar í vinnulívið. Tað almenna má ikki, tí ta luktar av

sosialismu. Og fyri at tað skal lona seg hjá teimum, sum pengarnar hava, at gera iløgur, krevja teir skattalættar. Lønmottakarinn fær at vita, at um teir, sum reka vinnuna, ikki hava góðar avskrivningar og fradrattarmøguleikar, steðgar vinnulívið og tú fært einki arbeiði. Og nógvir trúgva hesum. Ti eru borgarligu flokkarnir so sterkir á Tingi. Og pengamenningar seta ikki í rakstrar-gjøg uttan avskrivningar-møguleikar.

Javnaðarflokkurin má fyril-bils ásanna, at vit liva í einum privatkapitalistiskum samfelag við øllum tí orættvís, sum henda skipan hevur við sær. Vit fáa ikki eina

rættvisari skattaskipan, so leingi sum vit bert tvihalda um privata initiativid. Eina rættvís skattaskipan fáa vit ikki fyrr enn Javnaðarflokkurin er nóg sterkur til at vit kunnu siga, at skattapolitikkur er eitt, vinnuliv nakað annað. Tað er ein háð imóti verkamanninum at siga, tú mást lata arbeidsgve-aran sleppa eitt sindur lættari í skatti og bera eitt sindur meira av byrðini sjálvur, tí tað er hann, sum gevur tær arbeiði og breyð í munni.

Nei, einasti møguleiki at fáa eina rættvís skattaskipan er at seta ein stóran Javnaðarflokk á ting.

Arbeidsmaður í Vági

Formansevni kennir ikki sáttmálan

Í bløðunum hevur Absalon Absalonsen greitt frá øllum teimum skeivleikum hann heldur vera í sáttmálanum hjá fiskimonnum, og samstundis fær ein at vita, hvussu illa fiskimannafelagið rokir ahugamálina hjá fiskimonnum.

Tað sum tó er ógvuliga sermerkt fyri sjónarmiðini hjá Absalon er lutvist, at hann als ikki kennir sáttmálan hjá FF og annars kann sigast, at hann umgongst sannleikan sera lættliga.

At so er verður týðuligast undirstrikað tá hann greiðir frá, at bytispresentið hjá útróðrarmonnum er 50, meðan tað hjá limum FFs á ísfiskalínu veður 41%.

Her blandar Absalon tveir ymiskar sáttmálar saman, og her kann orsøkin bert vera tann, at hann als ikki kennir sáttmálan.

Bytispresentið er ikki 41 men 45%.

Men tá Absalon so «gloymir» at afturat ásetta bytispresentinum skulu leggjast 9,5% afturat í fritidarløn kann hetta bert vera móti betri vitan. Sum reiðari og limur í reiðarafelagnum er hann sjálvsagt fult vitandi um hetta. Men við fritidarlønin verður manningarpurturin 49,3% og ikki 41%, sum Absalon í sínum visdomi hevur funnið fram til. Hetta skuldi sagt nóg mikið um, hvussu eftirfarandi hesin maður er. At viðurskiptini hjá hesum fiskimonnum ikki eru góð eru vit fult út greiðir yvir í FF. Men hetta er eisini tann veiða, har vit hava gjørt eina mest fyri at beta um inntøkurnar hjá fiskimonnum. Og at viðurskiptini ikki eru verri enn tey hóast alt eru eigur

FF avgjørt sin lut í.

Hevur sjálvur skotið upp at strika saltfiskaviðbót

Absalon letst at vera so harmur um, at saltfiskaviðbótin varð tikið frá trolarmonnum, og hann brigdar FF ikki at hava látist um vón. Við hesum má Absalon sigast at hava sett eitt nytt met í frekleika. Fyri tað fyrsta veit hann væl, at FF ikki hevur sovið í hesum máli, og annars kom uppskotið um at strika viðbótina til menn á saltfiskatrolarum frá Absalon sjálvum! Tá fiskivinnuraðið í jan./feb. gjørdi tilmæli um broytingar í studnings-skipanina varð eisini skotið upp at viðbótin bert skuldi gjaldast fyrri l. t. í 1982. Sjálvt um landsstýrið yvirfortolkaði

hetta tilmæli kann tað ikki reingast, at tá hesir menn onga viðbót fáa fyri hendan túrin er tað hent eftir uppskoti frá m.o. Absalon Absalonsen sum lim í Fiskivinnuraðnum. Tað var bert undirritaði sum ikki tók undir við at skerja veitingar til fiskimenn. So kærleikin til hesar fiskimenn er heilt avgjørt spildurnýggjur. Absalon skuldi heldur hildið seg til politikkinn, tí har munnu hansara evni at hava tvær tungur í einum heysi koma honum betri til nyttu enn í fiskimannafelagnum.

Reiðarar kunnu ikki selja til sín sjálvan

Absalon ger nógvar burður úr, at tað skal vera møguligt hjá reiðarum at selja veiðuna til sín sjálvan fyri undirpris, síðan avrokna manningina og aftaná selja veiðuna fyri tað dubulta, sum hann kann stinga í tegnan luma. Her progva Absalon aftur, at hann er fullkomiliga óvitanandi um sáttmálan og at

hann ikki bakkar fyri at seta fram pástandir sum als einki hava við veruleikan at gera.

Tað er eingin ivi um, at fiskimenn hava krav uppá at verða avroknaðir av tí fulla soluvirðinum, sum ein reiðari fær utgildið. Hetta stendur beinleiðis í sáttmálanum, og vit hava vunnið fleiri sakarmál sum staðfesta hetta. Fyrst í 70-unum voru tað skip sum roknaðu sær farmagjald fyri at fara uttanlands at landa veiðuna. Hetta góðkendu vit ikki. Vit lögdu sak og vunnu. Vit hava eisini beint nú havt eina aðra sak, har reiðarinn hevði keypt eina last fyri ein lægri pris enn veiðan veruliga var verd. Dómur er ikki komin enn, men tá málið var fyri í rættinum kom týðuliga fram at dómurin gav okkum viðhald í hesum spurningi, og undirstrikar hetta eisini, at tað ikki ber til hjá einum reiðara at fáa vinning burtur úr partinum hjá fiskimonnum. Og tiskil hava báðir partar sama áhuga at fáa mest

møguligt fyri veiðuna.

Absalon sigur við Fjórðandi, at «tað eru brek í sáttmálanum havi eg leingi vitað». Tað kann undra at hann so leingi hevur ligið omaná hesa vitan. Hevði hann veruliga áhuga fyri at hjálpa fiskimonnum kundi hann sagt fiskimannafelagnum frá hesum brekum. Tað hevur hann als ikki gjørt. Hóast hann javnan hevur verið í samband við felagið í øðrum sambandi, eisini aftaná at hann gjørdist fiskimaður. Hann hevur ikki grett um at sáttmálin skuldi verið órævisi.

Men tað er eisini nakað sum bendi rá, at hetta er nakað sum hann heilt knappliga er komin í tankar um, ja, so knappliga at hann als ikki hevur havt stundir at gera sær tann ómak at seta seg inn í hvat veruliga stendur í sáttmálanum.

Endamálið kenna vit jú, men um tað skal eydnast koma fiskimenn tibetur sjálvir at avgæra.

Óli Jacobsen